

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на Мимоза Хасани Плана на тема
„Албанската поезия в Косово през ’90-те години на XX век”
(*Poezia shqipe e Kosovës e viteve ’90 të shekullit XX*)

Дисертационният труд е насочен към публична защита в СУ “Св. Климент Охридски” със Заповед № РД 38-664/22.11.2018 г.

Г-жа Мимоза Хасани Плана е завършила четиригодишна бакалавърска степен с квалификация „Преподавател по албански език и литература“ през 2005 г. в Университета в Прищина. През 2012 г. завършва магистърска степен в същата област и в същата институция. От автобиографията става ясно, че докторантката е формиран филолог и авторитетен специалист в областта на журналистиката и образованието, който пристъпва към следващата степен на образователно си и професионално развитие с осъзната и зряла амбиция.

Мимоза Хасани-Плана сътрудничи с Катедра по общо, индоевропейско и балканско езикознание във ФСлФ (като администратор на специалност "Балканистика") от началото на 2016 г., когато се обръща с молба да бъде обсъден разработваният от нея труд в областта на съвременната албанска литература в Косово, въз основа на който да бъде зачислена в свободна докторантура на чужд език (албански/английски).

Мимоза Хасани-Плана изследва албанската поезия в Косово през 90-те години на XX век. Тя обхваща анализ на творчеството на две големи групи косовски поети – вече утвърдени автори и творци, които започват да публикуват за първи път през този период. Периодизацията на литературата в Косово като цяло е объркваща, ако се използват термините, с които боравят албанските литературоведи, а именно *пред-модерна, модерна, пред-съвременна и съвременна*. Литературата в Косово на албански бележи началото си след Втората световна война с литературното списание „Jeta e Re” (*Нов живот*) на поета Есад Мекули (Esad Mekuli, 1916-1993). От този момент насам можем да разграничим биологически четири поколения, които са стигнали творческа възраст и са добили популярност в своята страна. Реалистичното разделение е именно механично – по поколения, които имат общи особености на творческия метод.

Въпреки че няма абсолютни критерии за представителен избор, важно е да се знае, че има достатъчен брой поети, които с цялото си творчество или с част от него дават добра представа за албанския литературен живот в Косово през разглеждания период. В този смисъл

първото предизвикателство пред дисертантката беше да прецени не кого да включи, а кой да остане извън настоящия обем на изследването. Подборът е резултат на субективно възприятие за това кое е по-добре да бъде представено пред чуждоезична аудитория, като всички избрани за представяне автори са безспорни фигури към настоящия момент в албаноезичното културно пространство.

Второто предизвикателство е от теоретико-методично естество. Теоретичната база на анализите се опира на възгледите предимно на утвърдени албаноезични литературоведи. Това е очаквано, доколкото албанският език е естествено ограничение за чуждестранната критика, която със спорадични изключения и доколкото е ангажирана въобще с това, по-скоро се фокусира върху промоцията на чуждоезичните преводи от албански, отколкото върху аналитични и теоретични разработки по тях. България донякъде прави изключение, тъй като броят на специалистите в областта на албанологията се увеличи значително, благодарение на магистърската специалност „Балканистика”. Едно от нашите изисквания към дисертантката, отразено в индивидуалния ѝ план, беше да се запознае с българските изследвания по исторически, културологични, езикови и литературни въпроси, касаещи темата на дисертацията. Мимоза Хасани Плана се отнесе изключително сериозно към това и трудът ѝ осезателно отразява позицията на по-широк, страничен поглед върху родната литература. Нещо повече, след проучвания в областта на сравнителното балканско литературознание, тя реши да разгледа паралелно с България и рецепцията на косовските поети в Румъния. По този начин тя постигна силно ценен от изходящата ѝ литературна традиция приносен елемент чрез разчупване на затворената циркулация, т.е. излизане от схемата на литература, позната само на своите читатели, която се изследва основно от свои литературоведи и отзивите се представят в сравнително затворено общество.

Една от идеите на докторантката беше да продължи анализите със съпоставка с други албаноезични общности в същия период, а именно Република Албания, БЮР Македония, диаспората. На отделни места това беше направено, като приветствам решението ѝ да коментира само принципни положения, а не да сравнява детайли, които биха я отклонили в допълнителни пояснения. Дисертационният труд на Мимоза Хасани Плана има безспорното достойнство да е строго фокусиран върху добре описания обект на изследването.

Отлично впечатление прави, че Мимоза Хасани Плана е работила с оригиналните произведения на авторите, на които е направила самостоятелен анализ. Тематичните разделения са в рамките на вече

съществуващи критически разработки, но изводите са формулирани независимо и с лично отношение по проблематика.

Мимоза Хасани Плана има формирани умения за научна работа и прецизност. Има подредена и структурирана мисъл. Изразява се на висок стил и владее албанския стандартен език отлично, което е съществен критерий в оценката ми.

Докторантката е представила разширен автореферат на български език в размер на 100 стандартни страници (1800 знака). Освен задължителен елемент от изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ, българският превод е част от стремежа ѝ за популяризация на албанската литература от Косово пред българските читатели. По нейно настояване поетичните откъси са представени в паралелен двуезичен вариант, което позволява по-автентично възприемане от читателя. Катедрата препоръча текста за публикация, която скоро ще бъде факт.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Рецензията на дисертационен труд и съпътстващите го материали дават достатъчно основание на г-жа Мимоза Хасани Плана да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” по направление 2.1. Филология, програма "Литература на народите на Европа, Америка, Африка, Азия и Австралия (Албанска литература)".

София,
28.01.2019 г.

Доц. д-р Русана Бейлери